

POSTANOWIENIE

Dnia 13 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

w sprawie T. H. S., T. G., J. A. i J. W. N.

oskarżonych z art. 296 § 3 k.k. i innych

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 13 kwietnia 2016 r.,

wniosku Sądu Okręgowego w L. z dnia 23 lutego 2016 r., w sprawie IV K [...],

w przedmiocie przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu

z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości

na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł

wniosku Sądu Okręgowego w L. nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w L. wskazanym postanowieniem wystąpił na podstawie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z inicjatywą przekazania sprawy oskarżonego T. S. i innych oskarżonych do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy podniósł, że za takim przekazaniem sprawy innemu sądowi równorzędnemu – Sądowi Okręgowemu w W. przemawia fakt złego stanu zdrowia T. G. i T. S., względem których nie jest wskazane prowadzenie czynności poza miejscem zamieszkania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek Sądu Okręgowego w L. nie zasługuje na uwzględnienie.

Akt oskarżenia w sprawie niniejszej wpłynął do Sądu Okręgowego w L. w dniu 29 czerwca 2015 r. (k. 9654, t. XLIX).

Od tego czasu obrońcy oskarżonych T. S. i T. G. trzykrotnie wnioskowali o przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego w W., powołując się m.in. na zły stan zdrowia oskarżonych (k. 9778, t. L; k. 10006, 10070, t. LI).

Następnie postanowieniem z dnia 26 stycznia 2016 r. Sąd Okręgowy w L., w trybie art. 36 k.p.k., zwrócił się do Sądu Apelacyjnego w [...] o przekazanie sprawy oskarżonych do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w W. podnosząc, że 3 spośród 4 oskarżonych oraz 23 świadków (spośród 52) zamieszkuje na terenie właściwości Sądu Okręgowego w W.

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z dnia 10 lutego 2016 r. nie uwzględnił wniosku wskazując, że brak jest podstaw do uznania, iż względy ekonomiki procesowej przemawiają za przekazaniem sprawy do innego sądu równorzędnego. W szczególności, powodem tym nie może być fakt, że świadkowie (w liczbie 23) zamieszkują bliżej innego sądu równorzędnego, aniżeli sądu właściwego. Jednocześnie Sąd Apelacyjny podniósł, że wskazane okoliczności związane ze stanem zdrowia T. S. i T. G. pozostają poza zakresem regulacji z art. 36 k.p.k. i ewentualnie mogą stanowić podstawę wniosku w trybie art. 37 k.p.k.

Przechodząc do oceny merytorycznej wniosku i okoliczności mu towarzyszących, podnieść należy, że przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k. jest możliwe tylko w wyjątkowych przypadkach. Przepis ten ze względu na swój wyjątkowy charakter winien być stosowany rygorystycznie, czemu Sąd Najwyższy dawał wyraz w licznych orzeczeniach (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 grudnia 2004 r., IV KO 63/04, Lex Nr 186797; z dnia 17 września 2004 r., IV KO 34/04, niepublikowane; z dnia 13 lipca 2004 r., II KO 26/04, Lex Nr 186323; z dnia 12 stycznia 2004 r., II KO 78/03, Lex Nr 83749; z dnia 6 maja 2003 r., III KO 16/03, Lex Nr 78393; z dnia 26 kwietnia 2001 r., IV KO 14/01, niepublikowane; z dnia 17 maja 2001 r., IV KO 21/01, OSNKW 2001, z. 7 – 8, poz. 58; z dnia 13 lipca 1995 r., III KO 34/95, OSNKW 1995, z. 9 – 10, poz. 68; podobnie w: J. Gajewski, S. Steinborn, Komentarz do art. 37 Kodeksu postępowania karnego, Lex 2015).*

Dobro wymiaru sprawiedliwości, będące podstawą przekazania sprawy w trybie określonym w art. 37 k.p.k., obejmuje co prawda konieczność oceny realnej możliwości rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki, w kontekście planowanych

czynności procesowych i właściwości oraz warunków osobistych uczestników procesu, w tym osób pokrzywdzonych, jak i oskarżonych. Nie można jednak tracić z pola widzenia, iż w takim przypadku muszą istnieć poważne przeszkody pozwalające uznać, że osądzenie sprawy przez konkretny sąd uniemożliwi zapewnienie należytej ochrony interesów procesowych stron, tym bardziej, gdy na szali stawia się konieczność szybkiego i sprawnego osądzenia sprawy.

Przenosząc te uwagi na grunt przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, że brak jest jednoznacznych dowodów, do uznania, iż szczególne okoliczności natury zdrowotnej leżące po stronie oskarżonych T. S. i T. G. uniemożliwiają im uczestnictwo w czynnościach procesowych Sądu Okręgowego w L. Sam fakt, że T.S. w najbliższym czasie planuje cztery zabiegi operacyjne, nie wyklucza jeszcze możliwości jego stawiennictwa na rozprawie, zaś ocena tego faktu winna nastąpić po zasięgnięciu opinii biegłych, zwłaszcza, iż z załączonych do akt dokumentów nie wynika, że jego stan zdrowia uniemożliwia mu poruszanie się. W odniesieniu natomiast do drugiego z oskarżonych T. G. biegli stwierdzili co prawda, że nie jest wskazane prowadzenie czynności poza miejscem zamieszkania, niemniej nie wykluczono możliwości prowadzenia czynności procesowych w sądzie znajdującym się poza miejscem pobytu oskarżonego. Oczywistym jest, że ze względu na wiek i stwierdzone schorzenia stan zdrowia oskarżonego może ulec pogorszeniu, ale są to założenia jedynie hipotetyczne.

Niejako na marginesie należy także dodać, że z dniem 1 lipca 2015 r., wobec nowej treści art. 374 § 1 k.p.k. (znowelizowanego przez art. 1 pkt 120 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw - Dz. U. z 2013 r. poz. 1247), obecność oskarżonego na rozprawie głównej przestała być obowiązkowa (poza wyjątkami wskazanymi w art. 374 § 1 i 1a k.p.k.). Uczestniczenie w rozprawach jest zatem obecnie prawem, a nie obowiązkiem oskarżonego. W konsekwencji Sąd powinien przede wszystkim podjąć decyzję, czy obecność oskarżonych T. S. i T. G. na rozprawie jest obowiązkowa, a jeżeli tak, to w jakim wymiarze czasowym. Dopiero zaś po rozstrzygnięciu tej kwestii należy analizować, czy oskarżeni mogą uczestniczyć w rozprawie, przy czym ustalenia w tym zakresie powinny być dokonane w oparciu o

aktualne dokumenty medyczne, które będą odnosiły się do możliwości stawienia oskarżonych na rozprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.